

Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року
Основна сесія № 1
Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури

Умова завдання та правильна відповідь
<p style="text-align: center;">Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.</p> <p>(1) Навколо аеродрому лежали пшеничні поля, <i>розбавлен..і</i> яскраво-ядучими квітами, над якими тягуче нависали оси. (2) Зранку сонце прогрівало асфальт і сушило траву, що пробивалася крізь <i>бетон..і</i> плити. (3) Біля злітної смуги рвалися на вітрі полотнища прапорів, тяглися дерева, <i>обплетен..і</i> павутиною й <i>запален..і</i> гострим ранковим світлом. (4) Над аеродромом безмежно нависало небо раннього червня, воно розгорталося під вітром, лунко підіймалося, й опадало вниз. (5) Оглушуючи ранок своїм допотопним дуднінням, [...] розвертався над сонним містечком, будучи його з легкого та примарного сну.</p>
1. Замість пропуску в останньому реченні має бути слово літак
2. Слово <i>безмежно</i> в четвертому реченні можна замінити фразеологізмом без кінця-краю
3. З подвоєним <i>нн</i> у тексті треба писати слово бетон..і
4. Прикметник <i>яскраво-ядучими</i> написано через дефіс, оскільки він означає відтінок кольору
5. Форму однини має в тексті іменник смуги
6. Простим є речення п'яте
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні четвертому
8. На другий склад падає наголос у слові цемент

<p>9. Літеру <i>e</i> треба писати на місці обох пропусків рядка в..сняне мар..во</p>
<p>10. Помилково вжито слово в рядку заказати букет квітів</p>
<p>11. Неправильно утворено слово А мебельний</p>
<p>12. Неправильно утворено форму слова у варіанті усих учасників</p>
<p>13. Неправильно побудовано речення Письменник прагнув розповісти про внутрішній світ Івана Дідуха й чому він емігрує.</p>
<p>14. Прочитайте уривок. <i>Людина велична (1) своїх крайнощах: (2) мистецтві, коханні, самопожертві, (3) відданості і (4) егоїзмі. (5)се ж світу найчастіше не вистачає саме золотої середини.</i> Літеру у слід писати на місці всіх цифр, окрім 4</p>
<p>15. Правильну відмінкову форму числівника сто вісімдесят сім наведено в рядку Р. в. ста вісімдесяти семи</p>
<p>16. Через дефіс пишуться всі прислівники рядка віч/на/віч, по/домашньому, будь/де</p>
<p>17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива бігти – біжать</p>
<p>18. Кому перед <i>як</i> треба поставити в реченні Роса посипалась як дощ.</p>
<p>19. Кількість букв і звуків однакова в кожному слові рядка любов, пасьянс, щупальце</p>

20. Граматично правильне закінчення речення « <i>Читаючи «Зачаровану Десну» О. Довженка...»</i> ви збагачуєте своє мовлення	
21. У реченні « <i>Викладач дуже зрадив, ... почув самостійні судження студентів</i> » може бути кожен з названих сполучників, окрім тобто	
22. Прочитайте речення. <i>Сонце зайшло (1) та відблиски неба ще живуть на стрілчастих (2) блискучих ракетах (3) що (4) скільки глянеш (5) височать по всьому стелу.</i> Кому треба ставити на місці всіх цифр, окрім 2	
23. Помилку в написанні імені по батькові допущено в рядку Віталієвич, Ігорович, Степанівна	
24. Приєднайте до частини « <i>Хмари вкрили весь небосхил...</i> » запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.	
<i>Варіант завершення речення</i>	<i>Тип речення</i>
... і рясна злива не забарилася.	складносурядне
... та й зависли над приишкним містом.	просте з однорідними членами
... навіть клептика світлого не лишилося.	складне безсполучникове
... дарма що недавно вигрівало сонце.	складнопірядне
25. Побудуйте речення з відповідними фразеологізмами.	
<i>Речення</i>	<i>Фразеологізм</i>
Місто наше він знає...	як свої п'ять пальців.
Схожі ми з сестрою...	як дві краплі води.
Раптовий приїзд сина був...	як грім з ясного неба.
Мама крутилася з ранку до вечора...	як білка в колесі.

<p>26. З'ясуйте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення.</p> <p><i>Фрагмент речення</i></p> <p>Щоб гарно жити, ... Мені здалося, що... .., могли б запам'ятати. Я чула пісню, що...</p>	<p><i>Вид підрядного речення</i></p> <p>мети з'ясувальне умови означальне</p>
<p>27. З'ясуйте вид наведених простих речень.</p> <p><i>Вид речення</i></p> <p>називне означено-особове узагальнено-особове безособове</p>	<p><i>Речення</i></p> <p>Людське життя... Лови летючу мить життя. Судженого конем не об'їдеш. І жити спішити треба...</p>
<p>28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова (цифра в дужках позначає наступне слово).</p> <p>(1)Обабіч левад (2)скрізь видно розкішні садки, які (3)неначе заглядають в долину через (4)верхи верб.</p> <p>1 прийменник 2 прислівник 3 частка 4 іменник</p>	
<p style="text-align: center;">Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.</p> <p style="text-align: center;">Містика київських потопів</p> <p>(1–3) Чи хтось бачив, щоб над Києвом летів великий білий птах? Ні? Правда, небагато киян упізнали б лебедя. Більшості на небо ніколи й глянути. А я з дитинства пам'ятаю, як схвильовано видивлялися навесні білого лебедя старші сусідки.</p> <p>(4–6) Зараз мало хто в Києві знає, як це стосується можливого потопу. Звісно, прикмети тепер не завжди працюють, зважаючи на екологію та «вдосконалення» природи. Лише Господь достеменно знає, як воно буде кожного разу насправді.</p> <p>(7–16) А бувало по-всякому. Пам'ять поколінь донесла цікаві оповідки про те, як і чому заливало Київ; що віщувало шкоду від стихії та які містичні сили «відповідали» за провіщення чи відвернення лиха. У дитинстві я чула від мешканців київського Подолу все нові версії витівок Видибая – так називали Перуна, якого вкинули в Дніпро, коли хрестили киян. Що характерно, кияни зробили з нього не мстивого грізного діда, а віщуна, який міг допомогти. Скільки хлопчаків щоліта пірнало в</p>	

районі Видубицького монастиря, скільки дітлахів нишпорило «печерами» в горі поруч, сподіваючись знайти золоті та срібні Перунові стріли! Навіть розповідали, що десь на горі жила ворожка, яка мала одну стрілу й використовувала її у своєму ремеслі. Однак усе ж не Видибай став провісником потопів.

(17–24) Героїнею відповідних віщувань була Либідь, сестра засновників Києва. Саме вона, перевтілена в білого птаха, попереджала про небезпеку від води. За старокиївськими переказами, Либідь, явившись як птах, що голосить, могла попередити праведну душу навіть тоді, коли хтось замірявся закладати будинок на підземних плавунах. А таких територій над річкою Либідь і в інших київських закутках було чимало. Бідних киян – мешканців Либідських мочар – описав Іван Нечуй-Левицький у «Київських прохачах»: раніше на тамтешніх непевних ґрунтах тільки бідняки та прохачі й селилися.

(25–28) Однак найбільше з тривогою та надією виглядали Либідь навесні, очікуючи водопілля. Деякі киянки навіть намагалися задобрити її, залишаючи гостинці в дуплах столітніх верб над водою. Душа княжни могла попередити і про біду, і про життєдайну воду.

(29–34) А починалося все так: за переказом, сестра засновників Києва Либідь була жрицею богині водної стихії Дани. Письменниця Наталена Королева у своїх «Легендах старокиївських» згадує про це, однак наділяє долю князівни напруженим, фатальним драматизмом. Старі ж кияни були переконані, що жила князівна Либідь довго та щасливо, сповна виконала свою місію жриці, а по смерті залишилася берегинею-заступницею киян.

(35–47) Цікаво, що певний час заступатися доводилося через дрібниці: хтось джерельце необачно замутив чи на річці насмітив. Але на початку смутних часів князівських незгод один із нащадків Ярославичів піддався на вмовляння купців трохи поглибити й розширити річку Почайну, щоб зручніше було підпливати важким суднам, переповненим крамом. Подейкується в переказі, що зробив він то за «мзду купецьку велику», бо хотів поставити собі новий терем. Пролетіла начебто тоді Либідь із жалібно-гнівним криком, і хазяйновиті кияни занепокоїлися, стали грудьми проти купців-зачинщиків і князя. І що ж: робіт з «удосконалення» Почайни не докінчили – відмовилися від «грішного діла». Судна тих купців потрощила буря на Дніпрі, яка невідомо звідки взялася серед погожого дня, а наступної весни сталося лихо на воді з кимось із князевих родичів. Сам же він залишився на весь вік зганьбленим і безталанним, бо обурені кияни прийшли з вилами під новий терем, що не пішов йому на користь...

(48–53) «Екологічний урок» був засвоєний і замолений, тривалий час кияни не потерпали від води. Були навали й пожежі, але нікому й на думку не спадало змагатися

з природою, самовпевнено її гнuzдати. Аж поки, крім варварського «зняття скальпу» із Замкової гори за наказом Петра I, щоб знищити саму згадку про княжу столицю, крім абсурдної, з огляду на особливості рельєфу, перебудови київських укріплень, – було задумано і масштабний, як на XVIII століття, проект «підкорення річки».

(54–62) Коли 1712 року задля зручнішого проходження барок почали перекопувати Почайнинську косу, що захищала Поділ від великої води, старі кияни – від князівських нащадків до майстрових подолян – обурилися, протестували й чекали клекоту Либеді. Але яке було діло до старосвітських «малоруських пліток» і «забобонних протестів» тодішній київській колоніальній адміністрації! Можливо, також «купці» переконали... Що сталося потім – відомо: перерізану косу Дніпро згодом розмив, від Почайни залишилося кілька озер, і відтоді Поділ стало періодично заливати з чималими збитками, смертельними хворобами від розмитих старих комунікацій, куди потрапляли води з-під цвинтарів, і розмоканням від цієї «мертвої» води осель.

(63–67) Як казали старі кияни, то кара й за наші гріхи, що не вберегли угіддя Либеді та свій предківський спадок від сваволі. Такі розмови я чула перед потопом 1970 року, коли залило значну частину Подолу, а вода в підвалах стояла подекуди років два. Бачити Либідь над Києвом не доводилося, однак сусідські родини про це розповідали.

(68–75) Останній (1979 року) потоп у Києві я зустріла вже школяркою. Із групою художньої школи виїздила в Гідропарк на етюди і якось побачила великого птаха на малюнку іншої дівчинки – киянки в першому поколінні, котра не знала про віщунку Либідь. На запитання, що це за птах, колежанка відповіла, що бачила лебедя в небі, тож і відтворила сумлінно на папері. Наступним запитанням стало, чи птах кричав, на що була заперечна відповідь. Розповідь викладачки про птаха й можливе витлумачення його появи було сприйнято як гарну казку, однак незабаром пів-Гідропарку залило.

(76–82) За старокиївським переказом, Либідь, яка мовчки пролітає над якоюсь київською місциною, — це вістка про півбиди, на відміну від гіршої ситуації, коли птах голосить. Якщо ж з'являється білим птахом у веселці – це провісник лагідної весни, коли вода до людей добра. Тоді кияни поспішали, поки веселка не погасне, набрати водиці з живого джерела: вона, осінена крилом Либеді, вважалася помічною багато в чому: проти хвороб; для дівчат, які нею вмивалися «на красу»; для «відливання» лиха від хати.

(83–84) Дай, Боже, бачити тільки добрі знаки над нашими домівками, але для цього треба і не робити лиха самим, і не допускати його від інших.

За Ольгою Недавньою, газета «Дзеркало тижня», 897 слів

29. Фразеологізмом у тексті є вислів стати грудьми (рядок 41)
30. Назвою річки є в тексті слово Либідь
31. Синонімами до слова <i>гнуздати</i> (рядок 50) є всі слова, окрім затамовувати
32. Трагічною була доля князівни Либеді за версією Наталени Королевої
33. Засобом міжфразового зв'язку четвертого та п'ятого речень тексту (рядок 2) є сполучник
34. У тексті немає мікротеми заснування Кисва
35. Стиль тексту – публіцистичний
36. Жанр тексту – стаття
37. Рядки «Ой щоб слава не пропала / Поміж козаками» є в історичній пісні
38. Затемнення сонця спостерігають персонажі твору «Слово про похід Ігорів»
39. «Його мандрівне життя є предметом оповідань і легенд», - сказав Микола Костомаров про Григорія Сковороду
40. «Сама заробляє собі на прожиття; вірно чекає хлопця, якого кохає; має природний розум, кмітливість; готова до самопожертви заради матері» – це характеристика Наталки («Наталка Полтавка»)

41. «Нехай же знають і наших! Бо є такі люди, що говорять та й пишуть, буцімто з наших ніхто не втне, щоб було і звичайне, і ніжне, і розумне», - пише автор у передмові до свого твору «Маруся»
42. Слова «Воли в ярмі, та й ті ревуть, а то щоб душа християнська всяку догану, всяку кривду терпіла і не озвалась!» належать Прокопові («Інститутка»)
43. “Польовою царівною” названо Галю Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)
44. Актором української професійної театральної трупи Михайла Старицького був Іван Карпенко-Карий
45. «Основною темою я зробив смерть пророка, непризаного своїм народом», – так автор визначив тему свого твору «Мойсей»
46. Ідея служіння митця народів є провідною у творі “Intermezzo”
47. Красу весняної ночі відтворено у вірші «Ви знаєте, як липа шелестить...»
48. «Всім серцем любіть Україну свою», - закликав читачів Володимир Сосюра
49. У творі “Я (Романтика)” центральною є тема роздвоєності особистості
50. Пісня “Ой, піду я до роду гуляти” є композиційним обрамленням твору “Україна в огні”
51. «За тобою завше будуть мандрувати / Очі материнські і білява хата», - каже синові героїня твору Василя Симоненка
52. «Переплелись, як мамине шиття, / Мої сумні і радісні дороги», – каже ліричний герой твору Дмитра Павличка

53. «Палахкотливий стовп... прибрав обрис, подібний до чаші, що сховали її селяни в чорнозем і нікому не відкрили її таємниці... Здається над ними, з нетлінною непоборимою силою, сходить вона: навіки принести порятунок», - такий символ з'являється у фіналі твору

«Жовтий князь»

54. В уривку

«Під Берестечком бився ти сміливо.

Під Зборовом також і над Пилявою
своє ім'я ти не покрив неславою.

І тільки у домашньому бою

смівість раптом втратив ти свою»

схарактеризовано

Грицька Бобренка

55. До письменників-«шістдесятників» належать

Дмитро Павличко, Василь Симоненко

56. «Алхіміком мудрих слів» Максима Рильського названо у творі

«Сучасники»

57. Установіть відповідність між твором і цитатою з нього.

“Сон” (“У всякого своя
доля”)

«А братія мовчить собі,
Витріщивши очі!»

“Кавказ”

«Од молдованина до фінна
На всіх языках все мовчить,
Бо благоденствує!»

“До Основ'яненка”

“Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине!”

“І мертвим, і живим...”

“Учітесь, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...”

58. Установіть відповідність між персонажем і його характеристикою.

Той, що греблі рве	“Молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами; одяг на ньому міниться барвами, від каламутно-жовтої до ясно-блакитної, і поблискує гострими злотистими іскрами”
Водяник	“Він древній, сивий дід, довге волосся і довга біла борода всуміш із баговинням звисають аж по пояс. Шати на ньому – барви мулу, на голові корона із скойок”
Лісовик	“Малий бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куниці)”
Перелесник	“Гарний хлопець у червоній одязі, з червонястим, буйно розвіяним, як вітер, волоссям, з чорними бровами, з блискучими очима”

59. Установіть відповідність між військовим загоном і його очільником.

«Загоном Добровольчої армії генерала Антона Денікіна командував»	Половець Андрій
«Купу кінного козацтва головного отамана Симона Петлюри вів»	Половець Оверко
«З-за ліска вискочили вершники з чорним прапором, розгорнулися, пропустивши наперед тачанки, “до зброї! по конях! кулемети! махновці!». Їх вів	Половець Панас
«І тоді за дощем з’явилося марево: розгорнувся здалеку червоний прапор кінного загону інтернаціонального полку», яким командував	Половець Іван

60. Установіть відповідність між письменником і цитатою з його твору.

Микола	«Арешт Ялового – це розстріл цілої Генерації... За що? За те, що ми були найщирішими комуністами?»
Хвильовий	Нічого не розумію. За Генерацію Ялового відповідаю перш за все я...»
Олександр Довженко	«Життя моє не дуже добре, трудне і невеселе. Проте до всього привикають люди, привик і я терпіти помаленьку... пишу одну повість про діда, батька, матір і про все, одне слово, сосницьке життя, ще коли я був маленьким...»
Остап Вишня	«Були на полюванні. Не вбили і не застрелили нічого. Для мене це – типове явище. Коли я приходжу, як завжди, додому “попом”, без нічого, – всі спокійні»
Микола Куліш	«Вибравши для комедії “Мина Мазайло” тему – міщанство й українізація, я, в першу чергу, звернув увагу на криштально витриману ідеологічну установкуку п’єси, зважував кожну дію, вивіряв кожне слово»

Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року
Основна сесія № 2
Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури

Умова завдання та правильна відповідь
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.
(1) На невеличкій прогалині тут, посеред гори, розкинулася пасіка. (2) Високі дерева, підіймаючи <i>на/зустріч</i> сонцю своє густе гілля, оточують її з усіх боків. (3) <i>У/середині</i> росте трава, з квітками рясно помішана, та стоїть із десятків вуликів. (4) Сонце кидає <i>з/верху</i> хвилі тепла і золоті бджоли бринять у повітрі. (5) Ось щось торкнулося моєї руки: це одна з бджілок неспішно поповзла <i>по/моєму</i> ліктію. (6) А я стою, затамувавши подих і [...].
1. Синонімом до слова «підіймаючи» в другому реченні може бути підносячи
2. Доречне завершення останнього речення наведено в рядку втопивши очі в буянні природи.
3. Окремо в тексті пишеться сполука слів по/моєму
4. У називному відмінку вжито в тексті іменник бджоли
5. Уточнювальною обставиною ускладнено речення перше
6. Складним безсполучниковим є речення п'яте
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні четвертому
8. На другий склад падає наголос у слові ознака

9. Апостроф треба писати на місці обох пропусків рядка з..їсти пів..яблука
10. Неправильно утворено форму слова у варіанті кілограм помідор
11. Помилково вжито слово в рядку ювілейні міроприємства
12. Помилково утворено слово гардеробщиця
13. Неправильно побудовано речення Годинники – це штучно створені предмети, які інформують людину про час і який є дуже важливим ресурсом.
14. Правильно написано всі слова в рядку розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище
15. Літеру <i>и</i> треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка д..ктант, такс..ст, Лейпц..г
16. Прочитайте уривок. <i>І трудний хліб черствий, щоден(1)ий, і темні многотрудні дні, І в снах – Ел(2)ади і Афіни та хмурі степові вогні. А поруч, як весталка сон(3)а, вартує жертовн(4)ик вона, Проста, земна моя Мадон(5)а, проста, земна моя жона.</i> Подвоєні літери слід писати на місці всіх цифр, окрім 4
17. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку ближчий, більш гарячіший
18. Двокрапку треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено) Сашко задихався та зморився більше години вони бігли з Сіроманцем.
19. Кількість звуків і букв однакова в кожному слові рядка походжає, якість, їстоньки, яблунька

20. Неправильно побудовано словосполучення на позначення часу без п'ятнадцяти десять	
21. Помилку в написанні особових закінчень дієслів допущено в рядку розгорнемо, клесте	
22. Поширене означення не відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено) Удалині виднілися обліті сонячним багрянцем верхівки сосен.	
23. Правильно написано всі займенники рядка дехто, ніякий, скільки-небудь, абищо	
24. З'ясуйте вид наведених простих речень.	
<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
називне	Криштальний промінь сміливого сонця.
означено-особове	Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?
неозначено-особове	Таких чекають все життя заради миті.
безособове	Заморосило осінь у сльозу.
25. Визначте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення.	
<i>Вид підрядного речення</i>	<i>Фрагмент речення</i>
з'ясувальне	Здавалося хлопцю, що ...
означальне	Це був такий день, що ...
допустове	Упав додолу перший лист, хоча ...
наслідкове	Погода стояла сонячна, так що ...

26. Приєднайте до частини «Лелеки повернулися до рідного гнізда ...» запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.

Варіант завершення речення

... як заструменіли весняні ручаї.
... і заходилися його лагодити.
... і враз ожила простора садиба.
... перелетівши сині моря.

Тип речення

складнопідрядне
просто з однорідними членами
складносурядне
просто з відокремленими членами

27. Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів.

Фразеологізм

море по коліно
хоч вовком вий
з доброго дива
за всяку ціну

Синонім

мов з гуски вода
хоч кричи
ні сіло ні впало
що б там не було

28. Визначте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Дослідження (1)*вчених* доводять, що людину, яка не привчила (2)*себе* працювати напружено, (3)*долаючи* звичку (4)*зайвий* раз відпочити, чекає обмеженість мислення, відмова від усього творчого.

1 іменник

2 займенник

3 дієприслівник (форма дієслова)

4 прикметник

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Шлях до національного самоусвідомлення

(1–4) Квітник життя людства на Землі складається з багатьох націй, народів, країн. Серед них немає гірших чи кращих, добрих чи злих, потворних чи вродливих. Кожна нація – це велика особистість, що несе в зернині своєї душі скарб великої любові, краси, добра, справедливості, гармонії.

(5–9) Кожна сучасна нація – це також і продукт історії, це потік, у який влилися свого часу інші великі чи малі нації й народи. Тому якщо первісні нації можна

розглядати як ноти у своєму звучанні, то сучасні нації – це складні поліфонічні акорди. Або якщо первісні нації розглядати як чисті кольори спектру, райдужні кольори, то сучасні нації – це складні багатокольорові малюнки.

(10–13) Якими різними є люди, котрі приходять на Землю зі своїми завданнями й утілюють ці завдання настільки, наскільки це виявляється для них можливим завдяки комплексу обставин, такими різними є народи, нації, і кожна з них має свою місію, провідну ідею буття на цій Землі.

(14–19) Життя великих індивідуальностей – націй – підпорядковане законам ритму, відбувається відповідно до циклів. В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з'являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно... Є нації з великим історичним минулим, а є нації молоді, що проходять через етап становлення як цілісна людська спільнота.

(20–35) Етноісторичне коріння українського народу безпосередньо пов'язане з географічним положенням. Із прадавніх часів на землях сучасної України жили землероби. З геологічної точки зору, сучасна Україна розташована на одній з найстабільніших платформ світу й не була затоплена світовим океаном. За оцінками експертів, на території України розміщується понад 30 відсотків чорноземів світу. Українські ґрунти називають унікальним багатством загальнопланетарного значення. На цій землі завжди жили хлібороби, вони зрослися зі своєю ненькою-землею.

Сучасні дослідження багатьох учених, які вивчають трипільську культуру, підтверджують спадкоємність культурних традицій, незважаючи на різноманітні міграційні процеси, що відбувалися протягом тисячоліть. Приходилита йшли далі племена завойовників і кочівників, але жителі цієї землі зберігали свої традиції та культуру. Їх називали різними іменами, проте етнічні ознаки залишалися незмінними. Не є випадковим, що вихідці з України за її межами (а таких сьогодні налічується близько 20 мільйонів осіб) селилися на територіях, найкраще придатних для хліборобства, – на Кубані, Алтаї, у Приамур'ї, на півдні Канади, півночі США, півночі Австралії, в Аргентині.

(36–37) Саме у XX столітті почали з'являтися наукові докази існування прадавніх коренів української нації, і це визнано у світі.

(38–43) Науковці називають українську мову однією з найдавніших і найдосконаліших мов світу. Польський учений-лінгвіст Михайло Красуський у праці «Прадавність української мови» (1880 рік) відзначив: «Тривалий час порівнюючи арійські мови, я переконався, що українська мова старша не тільки за всі слов'янські, включно з так званою старослов'янською, а й за санскритську, давньогрецьку, латинську й інші арійські».

(44–50) За евфонічністю (милосвучністю) науковці ставлять нашу мову на одне з перших місць у світі. Так, 1934 року на Всесвітньому конкурсі мов, що проводився у Франції, серед найкрасивіших і найбагатших мов назвали французьку, перську й українську. Милосвучність української мови досягається уникненням збігу голосних і приголосних, чергуванням звуків. Як підкреслюють дослідники, особливі краса та музикальність української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне та матеріальне буття українців.

(51–52) У сучасній українській культурі збереглися священні знаки-символи, історія виникнення яких сягає в глибину тисячоліть.

(53–55) Тризуб, державний символ України, є одним із найархаїчніших і найпоширеніших сакральних знаків людської цивілізації. Із тризубом зображалися грецький Посейдон, римський Нептун, індійські Шива та Вішну, скіфський Тагимасад.

(56–64) На території України знайдено наскельні малюнки із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери. Тризуб був відомий в Ольвії, Боспорському царстві, Урарту, Ірані, Індії, на Кавказі, його зображення використовували представники крито-мінойської культури (III–II тисячоліття до нашої ери), гети (III–I тисячоліття до нашої ери), сармати, царські скіфи, руські князі. В Індії, у штаті Джаму і Кашмір, височить священна гора з трьома вершинами, яку індійці називають Трикута. У надрах гори заховане святилище богині Вайяну Деві – Великої Матері. Під охороною жерців, за трьома магічними каменями, знаходиться її велична бронзова фігура з тризубом у правій руці.

(65–73) Філософські гіпотези трактують цей знак як символічне зображення ідеї. Є думка, що тризуб – це символ державної влади. За іншими версіями – символ влади над трьома світами – небесним, земним і підземним, або ж символ-ключ до розуміння алфавітів земної писемності. Найгрунтовнішими видаються гіпотези, що шукають витоки тризуба в триєдності світобудови. Навколишній світ побудований на взаємодії трьох елементів: три типи кварків (елементарних частинок) утворюють атоми та молекули, що є основою всіх фізичних тіл; три кольори – жовтий, червоний, синій, – взаємодіючи, утворюють спектр веселки, багатобарвність світу; три напрямки виміру – ширина, довжина, висота – характеризують об'єм і простір світобудови.

(74–77) Гомер, описуючи у своїй «Іліаді» давніх жителів Північного Причорномор'я, дає їм характеристику «найсправедливіших серед людей». Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим феноменом і однією з перших конституцій Європи.

(78–79) Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя.

(80–83) Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців –

<p>берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея. За Світланою Гавриленко, «Дайджест Всеукраїнської експертної мережі» 838 слів</p>
<p>29. Слово «зрослися», вжите авторкою в рядку 26, означає стали єдиним цілим</p>
<p>30. Рядки <i>«Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців – берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея»</i> (рядки 80–83) є висновком</p>
<p>31. Слова авторки <i>«В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з’являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно...»</i> (рядки 15–17), є підтвердженням того, що життя націй «підпорядковане закону ритму» (рядки 14–15)</p>
<p>32. У переносному значенні вжито слово, виділене в рядку Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя (рядки 78–79).</p>
<p>33. За стильовими ознаками текст є публіцистичним</p>
<p>34. Засобом міжфразового зв’язку першого та другого речень тексту (рядки 1–2) є займенник</p>
<p>35. У тексті немає відповіді на запитання Чому сучасні нації суттєво впливають одна на одну?</p>
<p>36. Для підтвердження своїх думок авторка залучає факти всіх перерахованих наук, окрім фольклористики</p>
<p>37. Рядки <i>«Ой біжить мала дівчина, / А за нею русалочка: / «Та послухай мене, красна панночко, / Загадаю тобі три загадки...»</i>, - є в календарно-обрядовій пісні</p>

38. «Незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені...», - заявляє персонаж твору Григорія Сковороди
39. Нова українська драматургія започаткована твором Івана Котляревського
40. Низку риторичних запитань: «Що ми?.. чії сини? яких батьків? ким? за що закуті?..» - ставить автор у творі «І мертвим, і живим...»
41. Павло Тетеря, Іван Брюховецький і Яким Сомко є персонажами твору «Чорна рада»
42. У тому, що «сила родиться й завзяття / Не ридать, а добувати, / Хоч синам, як не собі, / Кращу долю в боротьбі», - переконаний автор твору «Гімн»
43. Уплив імпресіонізму явно відчутний у творі «Intermezzo»
44. Провідною ідеєю комедії «Хазяїн» є засудження прагнення багатіїв до стягання задля стягання
45. У поемі «Мойсей» використано сюжет біблійний
46. У рядках Звитяги наші, муки і руїни Безсмертні будуть у її словах. Вона ж була як голос України, Що клекотів у наших корогвах! ідеться про героїню твору Ліни Костенко
47. «Сміх буде, плач буде перламутровий», - запевняє свою кохану ліричний герой вірша «Арфами, арфами...»

<p>48. Письменник Лозов'ягін обрав собі псевдонім Іван Багряний</p>
<p>49. Дія комедії «Мина Мазайло» розгортається у Харкові</p>
<p>50. Слова «Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки Батьківщину» є в творі «Лебеді материнства»</p>
<p>51. «Пошли ж вам, Боже, щасливу долю та сили в руки, щоб... возвеличили трудами красну землю нашу українську, аби цвіла вона багатствами і згодою», - благословляє своїх дітей героїня твору «Україна в огні»</p>
<p>52. «Сонце моє оранжеве! Щомиті якийсь хлопчисько відкриває тебе для себе», - звертається до поезії ліричний герой твору «Балада про соняшник»</p>
<p>53. «Ніколи не сміявся без любові до вас усіх, до сонця, до вітру, до зеленого листу! У моєму сміхові завжди бачив народ...», сказав Остап Вишня</p>
<p>54. «Ти вже не згинеш, ти двожилава, / Земля, рабована віками, / І не скарать тебе душителям / Сибірами і соловками», - звертається до України Василь Стус</p>
<p>55. Рядки Не поет — бо це ж до болю мало, Не трибун — бо це лиш рупор мас характеризують Тараса Шевченка</p>
<p>56. Наприкінці ХХ століття помітним явищем української літератури став постмодернізм</p>

57. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.		
<i>Назва твору</i>	<i>Проблема (тема) твору</i>	
«Людина»	емансипація жінки	
«Мисливські усмішки»	замилування рідною природою	
«Лісова пісня»	боротьба духовності з буденщиною	
«Мойсей»	взаємини вождя і народу	
58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.		
<i>Автор твору</i>	<i>Персонаж твору</i>	
Іван Багряний	Многогрішний	
Тарас Шевченко	Ярема Галайда	
Іван Карпенко-Карий	Феноген	
Михайло Коцюбинський	Палагна	
59. Установіть відповідність між назвою твору та історичним тлом, на якому розгортаються його події.		
<i>Назва твору</i>	<i>Історичне тло</i>	
«Україна в огні»	Друга світова війна (1939-1945 рр.)	
«Гайдамаки»	Коліївщина (1768 р.)	
«Чорна рада»	Руїна (1657-1687 рр.)	
«Я (Романтика)»	Громадянська війна (1917-1921 рр.)	
60. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.		
	<i>Цитата з твору</i>	<i>Назва твору</i>
«На снігу великими літерами було написано: «ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА»		«Тигролови»
«Сьогодні усе для тебе – Озера, гаї, степи. І жити спішити треба, Кохати спішити треба – Гляди ж, не проспи»		«Ти знаєш, що ти – людина?»
«Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і Половці не пізнавали один одного, а з неба палило сонце, а гелганя бійців нагадувало ярмарок...»		«Вершники»
«Ні! Я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає»		«Лісова пісня»